

15. november 2023

Til Kirkerådet

Erfaringer fra kirkevalget 2023

Vi viser til brev fra Kirkerådet 08.11.2023, med anmodning om å komme med innspill om «erfaringer dere har hatt med gjennomføringen av kirkevalget 2023». Vi deler med dette noen erfaringer og kommentarer til kirkevalget. Dette er ikke basert på noen grundig evaluering blant alle kandidater som stilte til valg på våre lister, men bygger i hovedsak på drøftinger i kontaktmøter mellom tillitsvalgte på listene fra alle bispedømmer, i tillegg til styret for interesseforeningen (der de aller fleste også var kandidater til valget i år).

Erfaringer med nominasjonsprosessen:

Interesseforeningen sendte tidlig i januar 2023 et notat om vårt eget arbeid til nominasjonskomiteene / valgrådgivere i bispedømmene, i tillegg til brev til valgrådgivere i november 2022. Notatet i januar innebar en kort presentasjon av vår forståelse av Nominasjonskomiteens liste sitt særpreg, som kunne brukes til informasjon til aktuelle kandidater. Det var også en invitasjon til rådgivning og erfaringsdeling. På dette grunnlaget ble det enkelte henvendelser til oss, både fra valgrådgivere og ledere av nominasjonskomité, med dialog om hva som beste kunne gjøres.

Det er ulike erfaringer med nominasjonsprosessen i det enkelte bispedømme om hvordan nominasjonsprosessen i praksis foregikk. I enkelte bispedømmer har det vært lite engasjement fra menighetene til å nominere kandidater. Vi mener dette blant annet skyldes at det var lite informasjon og oppfølging av dette fra bispedømmet / valgrådgiver.

Flere aktuelle kandidater har opplevd at det var ingen/lite informasjon og oppfølging fra nominasjonskomiteen/valgrådgiver i bispedømmet. Nåværende ordning med nominasjonskomiteer med medlemmer fra hvert prosti i bispedømmet, har sin styrke. Komiteen har kontakter i ulike deler av bispedømmet og de kan tenke nytt. Samtidig ser vi en svakhet ved at komiteen stort sett ikke har noen kontakt eller dialog med sittende medlemmer. Det ville ikke være urimelig med en dialog med disse før man konkluderer. Det er også krevende for nye kandidater når de ikke blir involvert i prosessen før listen vedtas, spesielt for dem som blir blant de øverste kandidater. Vi har erfart positivt unntak fra ett bispedømme, der kandidater ble innkalt til dialog med nominasjonskomiteen før komiteen vedtok en prioritert liste.

Erfaring med informasjonskampanje mm i forkant av valget:

Interesseforeningen tok et ansvar å forberede en informasjonskampanje for NL. Etter nominasjonen etablerte vi et nettverk av tillitspersoner (førstekandidater) som også utgjorde styre for prosessen. De aller fleste listekandidater (132 av 140) valgte å overføre sin andel av

«listestøtte» til Interessee foreningen for felles informasjonskampanje. Vi erfarte at det ble brukt forholdsvis mye tid til å administrere ordningen med listestøtte, blant annet for at den enkelte kandidat skulle forstå ordningen. Vi mener imidlertid at dette var nødvendig for at vi i det hele skulle få mulighet til å gjennomføre en relativt omfattende felles informasjonskampanje. Når det er listevalg, opplevde vi at det er nødvendighet at alle lister gjør seg synlige i det offentlige rom.

Gjennomføring av selve informasjonskampanjen har så langt vi kan se fungert etter intensjonen, og bidratt til å gjøre valget som sådan og vår egen liste kjent. Vi gjennomførte kampanjen ved kjøp av tjenester fra flere mediefirma og ved stor grad av egeninnsats fra styre og tillitspersoner. Vi erfarte at vi fikk relativt god spredning på våre digitale annonser, samtidig som vi ser forbedringspotensialer her.

Det er en utfordring at valget er «asymmetrisk» ved at vår liste ikke bygger på et felles program, med tilhørende nomineringsgruppe. Dette ble spesielt synlig når avisen Vårt Land laget en Valgomat. Dette var VL sitt eget valg, mot vår anbefaling. Måten dette ble tilrettelagt på førte til at vår liste ble på siden, selv om avisen kompenserte noe ved å intervju våre tillitspersoner.

Vi har erfart at det er vanskelig å få på trykk leserinnlegg mm i dagspressen før valget. Det er «trangt om plassen» i denne perioden når det skjer samtidig med kommunevalget.

Refleksjon etter gjennomføring av valget og valgresultatet:

Valgoppslutningen var i år langt lavere enn de foregående kirkevalgene. Dette på tross av at det i år også var mulighet for digitalt valg. Vi tenker at noen har hatt urealistiske forventning til oppslutningen om valget. Det kan være mer nærliggende å sammenligne kirken med en stor folkebevegelse, og ikke tenke etter modell fra det offentlige valg. Det å ikke delta i valget bør ikke tolkes som at folk er uinteressert i kirken. Det kan også forstås som en tillitserklæring, ved at folk er rimelig godt fornøyd med kirken. Det er nok mange som ikke ser at det er noe vesentlig som står på spill i valget, og at man heller ikke ser hva som gjør en forskjell.

Relativt lav valgdeltakelse kan også være et signal på at det er vanskelig å orientere seg i et listevalg. Det er ca. 2 prosentpoeng færre som stemte ved BR-valg/KM enn i MR-valget. De ulike lister som stiller til BR/KM har ikke en parallell til MR, og vi har erfart at det regionale/nasjonale valget kan oppleves fremmed og usikkert. For mange er det ikke tydelig hva som er forskjellen og hva bruk av de ulike lister vil bety i praksis.

Ca. 1/3 av alle stemmene er gitt digitalt. Det tyder på at dette er en valgmetode som kan fungere bra for en stor andel av velgerne.

Resultatet av valget, når det gjelder andelen som brukte nominasjonskomiteens liste, er etter vår vurdering på det nivå vi kunne forvente i et valg sammen med tre andre lister.

Momenter til videre drøfting, mtp fremtidig valgreglement:

- **Satsing på digitalt valg:** Erfaringene tilsier at vi bør videreutvikle det digitale valget.
-

- **Nominasjonsprosessen:** Hvis nominasjonskomiteens liste skal fortsette, med tilsvarende nominasjonskomiteer, anbefaler vi at regelverket for nominasjonsarbeidet gjennomgås. Vi savner blant annet bedre kontakt og dialog med nåværende og potensielle kandidater. Det bør også være en bedre oppfølging av dette fra Kirkerådets side, slik at prosessen kan oppleves mer likt i de ulike bispedømmer.
- **Tid og sted for valgdagen:** Vi tror ikke det er tjenlig å fortsette med en valgdag samtidig med det offentlige valget. Ved å velge en annen dag gir det mulighet for mer offentlig oppmerksomhet om kirkevalget. Vi vil også frigjøre ressurser til å bruke ulike arenaer og metoder for å legge til rette for valget. For eksempel kunne man definere et par uker som «valgperiode» og lage flere arrangement som synliggjør folkekirka og involverer ulike mennesker og samarbeidspartnere. På slike arrangement kan det samtidig være «mobil valgurne» som gjør det mulig å avgi stemme, i tillegg til digitalt valg.
- **Listevalg:** Det er en utfordring for velgerne å orientere seg med flere lister for den regionale/nasjonale del av kirkevalget. For mange kirkemedlemmer er dette valget og de fora det velges til, relativt ukjente/perifere. Vi erfarer at velgere er opptatt av personer og hvem som kan representere sitt lokalmiljø, og lite opptatt av listeprogrammer. Valg til menighetsråd er lettere for medlemmene, da velgere her i stor grad finner personer man kjenner til. Vi mener hele valgordningen bør bli gjenstand for en større evaluering og revidering. En mulighet for valg til BR/KM kan være å videreutvikle preferansevalg, med en felles liste.
- **Ressursbruk til gjennomføring av valget:** Det har blitt brukt relativt store økonomiske og menneskelige ressurser i kirkevalget. Valg skal koste noe, men vi mener man må dempe ambisjonsnivået og gjøre valget mer effektivt. Spesielt virker det svært ressurskrevende med åpningstider med fysisk valg i lange perioder der det er få / nesten ingen som bruker stemmelokalet. Her må vi tenke nytt, uten at det skal være like ressurskrevende som i år.

Vi anbefaler med dette at Kirkerådet tar med våre erfaringer og innspill til fremtidige valgregler i sin videre evaluering og drøfting.

For styret i Interesseforeningen for Nominasjonskomiteens liste

Erling Birkedal
Erling Birkedal, styreleder

Styret for Interesseforening for Nominasjonskomiteens liste:

Navn	Funksjon	E-post	Tlf	Bispedømme
Erling Birkedal	Leder	erling.birkedal@gmail.com	92832645	Borg
Harald Hegstad	Nestleder	harald.hegstad@mf.no	99429694	Oslo
Turid T. Håland	Økonomiansvarlig	turid.haaland@gmail.com	489 98 906	Agder og Telemark
Marta Ims	Styremedlem	martakims@gmail.com	97162508	Nord-Hålogaland
Frode Rabbevåg	Sekretær	frode.rabbevag@gmail.com	46638897	Møre
Turid Fjose	Varamedlem	fjoseurid@gmail.com	41418326	Bjergvin
Øystein Lappgard	Varamedlem	olappega@online.no	99287906	Tunsberg